

45/p/m

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

MNiSW-DFS-ZFD-1201-7035-1/ASZ/11

Warszawa, 04 lipca 2011 r.

Pan
Edward Malec
Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo nr 39/W/11 z dnia 7 czerwca 2011 r. zawierające uwagi Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” do projektu z dnia 9 maja 2011 r. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Na wstępie pozwolę sobie zakwestionować opinię KSN NSZZ „Solidarność” wyrażoną w powyższym piśmie o „naruszaniu zasad dialogu społecznego przez obecne kierownictwo MNiSW”. Należy zauważyć, iż zgodnie z § 14 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – *Regulamin pracy Rady Ministrów* (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) konferencję uzgodnieniową dotyczącą danego projektu dokumentu rządowego organ wnioskujący organizuje wyłącznie w sytuacjach wyznaczonych powyższymi przepisami, przy obowiązkowym uczestnictwie jedynie przedstawicieli organów administracji rządowej, które zgłosiły uwagi do projektu.

W odniesieniu natomiast do organizacji społecznych oraz innych zainteresowanych podmiotów i instytucji obowiązuje procedura skierowania projektu dokumentu rządowego do zaopiniowania przewidziana w § 12 ust. 5 wyżej wskazanej uchwały oraz w art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.). Wszystkie projekty aktów prawnych przygotowywanych przez MNiSW mieszczące się w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych są – zgodnie z powyższymi przepisami – kierowane do odpowiednich władz statutowych związków zawodowych, z określeniem co najmniej 30-dniowego terminu na zgłoszenie uwag.

Ponadto należy przypomnieć, iż przedstawiciele związków zawodowych, w tym KSN, w czasie spotkań w dniu 17 maja, 14 lipca oraz 17 listopada 2010 r. z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, omawiali wiele kwestii związanych z zatrudnieniem i wynagradzaniem pracowników uczelni publicznych.

W wyniku tych dyskusji już w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 kwietnia 2011 r. *zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej* (Dz. U. Nr 88, poz. 498), które weszło w życie z dniem 13 maja 2011 r., uwzględniono wiele uwag zgłoszonych m.in. przez KSN.

Dotyczy to przede wszystkim ustanowienia przepisu przejściowego, umożliwiającego dalsze zatrudnianie na dotychczasowym stanowisku kustoszy bibliotecznych, starszych bibliotekarzy oraz starszych dokumentalistów, mimo niespełnienia przez nich formalnych wymagań kwalifikacyjnych przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 grudnia 2006 r. w *sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej* (Dz. U. Nr 251, poz. 1852, z późn. zm.), a także uzupełnienia tabeli podstawowych stanowisk, kwalifikacji i zaszeregowania pracowników naukowo-technicznych, inżynieryjno-technicznych, administracyjnych, ekonomicznych i obsługi o cztery stanowiska związane ze służbą bezpieczeństwa i higieny pracy oraz o starszego specjalistę i specjalistę inżynieryjno-technicznego. Ponadto zwiększono zakres kategorii zaszeregowania w kilku grupach stanowisk pracowników niebędących nauczycielami akademickimi, w tym dla kustoszy, dla robotników bez przygotowania zawodowego, robotników przyuczonych oraz posiadających umiejętności fachowe w zakresie potrzebnym do wykonywania prac o charakterze pomocniczym.

Doprecyzowano także wymogi kwalifikacyjne w zakresie praktyki dla kustoszy bibliotecznych oraz starszych bibliotekarzy i starszych dokumentalistów poprzez alternatywne uznanie praktyki specjalistycznej lub stażu pracy w innej niż macierzysta biblioteka naukowej.

Aktualnie poddany konsultacjom społecznym projekt z dnia 9 maja 2011r. rozporządzenia MNiSW w *sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej* – przesłany do konsultacji społecznych w dniu 6 maja 2011 r. przy piśmie nr MNiSW-DS-SSW-6001-437-116/ES/11 – nie tylko utrzymuje w mocy wcześniejsze zmiany, ale ponadto uwzględnia najważniejszy postulat KSN, jakim jest niewątpliwie wzrost wynagrodzeń zasadniczych pracowników uczelni publicznych.

Aktualnie projektowane minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego w poszczególnych grupach stanowisk są wyższe niż te zaproponowane przez KSN w piśmie z dnia 8 lutego 2010 roku. W stosunku do obecnie obowiązujących stawek wynikających z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w *sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej* KSN postulowała wówczas wzrost minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla większości stanowisk nauczycieli akademickich o 3,2% oraz maksymalnie do 10,8% dla niektórych stanowisk wśród pracowników niebędących nauczycielami akademickimi.

W projekcie natomiast zaplanowano coroczny wzrost o 9,14% wysokości stawek minimalnego wynagrodzenia zasadniczego w latach 2013–2015 dla wszystkich pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej. Dzięki temu w roku 2015 minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego tychże pracowników będą o 30% wyższe w stosunku do roku 2012. Dodatkowo w projekcie także w roku 2012 przewidziano podwyższenie minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego o ponad 8%, co wynika z dostosowania

dotychczasowych stawek do planowanego wzrostu wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 roku.

Tym bardziej nie należy podzielić stanowiska przedstawionego przez Pana Przewodniczącego, iż przygotowana przez Ministerstwo „(...) propozycja wzrostu minimalnych stawek wynagrodzenia jest wyrazem lekceważenia pracowników szkolnictwa wyższego wszystkich grup”. Wręcz przeciwnie – wskazane zwiększenia wydają się wysokie, szczególnie biorąc pod uwagę, iż – jak wynika z dokumentu *Założenia projektu budżetu państwa na rok 2012*, przyjętego w dniu 5 kwietnia 2011 r. przez Radę Ministrów – Polska powinna do 2012 r. zredukować nadmierny deficyt i w tym celu rząd musi podjąć szereg działań naprawczych.

Zakłada się, iż wzrost minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego w 2012 r. uczelnie sfinansują w ramach posiadanych przez nie środków. Według danych posiadanych przez MNiSW, liczba pracowników w uczelniach publicznych, których wynagrodzenie zasadnicze kształtuje się na minimalnym poziomie określonym w aktualnie obowiązującym rozporządzeniu, jest nieznaczna. Natomiast przewiduje się, iż wzrost wynagrodzeń w latach 2013–2015 finansowany będzie ze środków pochodzących z budżetu państwa.

Należy w tym miejscu szczególnie podkreślić, iż zgodnie z art. 151 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) to senat uczelni samodzielnie określa środki na wynagrodzenia dla pracowników uczelni publicznych w ramach środków posiadanych przez uczelnię. Wiąże się to z wyłączeniem z dniem 1 września 2005 r. uczelni publicznych z państwowej sfery budżetowej, w rozumieniu ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. *o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.), w związku z art. 245 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*.

Wobec powyższego niezrozumiałe jest oczekiwanie KSN dotyczące „pozostawienia bez ograniczeń wynagrodzeń finansowanych z innych źródeł”. W myśl bowiem art. 151 ust. 8 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* senat uczelni może przeznaczyć dodatkowe środki na wynagrodzenia, jeśli uczelnia posiada na ten cel środki pochodzące z innych źródeł niż określone w art. 94 ust. 1 tejże ustawy.

Oznacza to, iż środki na wynagrodzenia, w tym wynikające ze stosunku pracy (wynagrodzenia osobowe wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym), są ustalane – bez żadnych ograniczeń – przez senaty uczelni nie tylko w ramach środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa, ale również z przychodów własnych uczelni (poza budżetowych). Jak wynika z danych posiadanych przez MNiSW przychody własne uczelni z roku na rok wzrastają. W świetle sprawozdań z wykonania planu rzeczowo-finansowego (za lata 2008–2009) oraz ze sprawozdania F-01/s – o przychodach, kosztach i wyniku finansowym szkół wyższych (dane za 2010 r.) nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego publicznych 64 uczelni akademickich oraz 36 uczelni zawodowych (łącznie z 5 niepublicznymi uczelniami katolickimi finansowanymi z budżetu państwa na zasadach uczelni publicznych) przychody tychże uczelni z opłat za świadczenia edukacyjne wynosiły w 2008 r. – 1 795 157,9 tys. zł; w 2009 – 1 826 205,9 tys. zł, natomiast w roku 2010 – 1 851 679,1 tys. złotych.

W świetle przedstawionych uregulowań prawnych nieuzasadnione wydaje się również oczekiwanie KSN, by wysokość wynagrodzeń w poszczególnych grupach stanowisk, wynikająca z art. 151 ust. 1 pkt 1 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* była realizowana

wyłącznie z dotacji podmiotowej na zadania związane z kształceniem studentów studiów stacjonarnych, uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni, w tym na remonty (art. 94 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy). W piśmie nr MNiSW-DFS-ZWSP-615-4891-19/ASZ/11 skierowanym do Pana Przewodniczącego z dnia 7 stycznia 2011 r. przedstawiono szczegółowe informacje, z których jednoznacznie wynika, iż w uczelniach publicznych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego przeciętne wynagrodzenia miesięczne ze stosunku pracy kształtowały się w poszczególnych grupach stanowisk na poziomie wyższym od 4,9% (w grupie stanowisk docentów, adiunktów i starszych wykładowców) do 28,7% (w grupie stanowisk pracowników niebędących nauczycielami akademickimi) niż stawki wynikające z art. 151 ust. 1 pkt 1 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*. W tymże piśmie odniesiono się również – moim zdaniem – w sposób wyczerpujący do postulatu KSN dotyczącego zmiany punktu odniesienia kształtowania przeciętnych wynagrodzeń w grupach stanowisk pracowniczych przez uczelnie publiczne, z przyjętej w ustawie – *Prawo o szkolnictwie wyższym*, relacji do kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej na dany rok, na relację 3:2:1:1 do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Ponadto warto również wskazać, iż zgodnie z art. 18^{3c} § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – *Kodeks pracy* (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.), wynagrodzenie obejmuje wszystkie jego składniki, bez względu na ich nazwę i charakter, a także inne świadczenia związane z pracą, przyznawane pracownikom w formie pieniężnej lub w innej formie niż pieniężna.

Podobnie w myśl art. 6 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o *minimalnym wynagrodzeniu za pracę* (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.) do obliczenia wysokości wynagrodzenia pracownika przyjmuje się nie tylko wynagrodzenie zasadnicze, ale również przysługujące pracownikowi składniki wynagrodzenia i inne świadczenia wynikające ze stosunku pracy, zaliczone według zasad statystyki zatrudnienia i wynagrodzeń określonych przez Główny Urząd Statystyczny do wynagrodzeń osobowych (z wyjątkiem nagrody jubileuszowej, odprawy pieniężnej przysługującej pracownikowi w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych).

Odnosząc się natomiast do propozycji KSN dotyczącej wprowadzenia „górných widełek dla wynagrodzeń finansowanych z dotacji dydaktycznej stacjonarnej” należy podkreślić, iż projekt obecnie konsultowanego rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 151 ust. 1 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* w brzmieniu nadanym mu w art. 1 pkt 106 lit. a ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o *zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 84, poz. 455).

W nowelizacji zmieniono zakres upoważnienia do wydania projektowanego rozporządzenia, stanowiąc, iż minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi w drodze rozporządzenia warunki wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelniach publicznych, ustalając jedynie wysokość minimalnej, a nie jak poprzednio – minimalnej i maksymalnej – stawki wynagrodzenia zasadniczego w odniesieniu do poszczególnych stanowisk.

Wobec przedstawionego stanu prawnego nie ma podstaw do wprowadzenia do projektu rozporządzenia maksymalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla pracowników uczelni publicznych. Byłoby to sprzeczne z art. 92 ust. 1 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.), zgodnie z którym rozporządzenia są wydawane na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Określanie maksymalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla pracowników uczelni publicznych wymagałoby tym samym zmiany ustawy.

Warto również zaznaczyć, iż przedstawiciele związków zawodowych mieli możliwość zaprezentowania swojej opinii w czasie prac nad projektem ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, która wejdzie w życie z dniem 1 października 2011 r. Sprzyjały temu zarówno konsultacje społeczne obejmujące najpierw projekt *Założeń reformy systemu nauki i reformy systemu szkolnictwa wyższego*, następnie projektu ustawy, jak i prace parlamentarne nad ostatecznym jej kształtem, w tym wysłuchanie publiczne, które odbyło się w Sejmie w dniu 9 listopada 2010 r. na podstawie uchwały Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu RP z dnia 7 października 2010 r.

Z wyrazami szacunku

prof. Barbara Kudrycka